

HORTUS
TER SAKSEN
PLANTEN TUINEN NATUUR

HORTUS TER SAKSEN vzw

Hortus ter Saksen vzw is een vereniging van enthousiaste vrijwilligers met een liefde voor planten, tuinen en natuur. Rond deze thema's organiseren wij verschillende activiteiten die vaak in en om Hof ter Saksen doorgaan. Dit gemeentelijk park in Beveren is een bijzonder, gezellig en mooi park met een rijke geschiedenis en een grote verscheidenheid aan planten. Dé ideale uitvalbasis voor onze vzw.

Wat bieden wij?

- Cursussen, voordrachten en geleide wandelingen geanimeerd door gepassioneerde sprekers.
- Jaarlijks wordt een meerdagse tuinenreis op touw gezet.
- Houd je het liever bij één dagje? Doorheen het jaar worden meerdere daguitstappen georganiseerd. Lekker rondsleren met een bekwame gids.
- Voor de lustige wandelaars organiseren we maandelijks onze natuurochten waar je door diverse landschappen wandelt.

Benieuwd naar ons programma?

www.hortus-ter-saksen.be; Facebook en Instagram.

Nog tot zondag 1 november '26 kan je genieten van **onze Hortus tuincafeteria 'De Orangerie'** in Hof ter Saksen. Vanaf zondag 7 maart '27 is de orangerie terug open. Ze is telkens open op woensdag, zon- en feestdagen van 14 tot 18 u. Hier ontvangen en bedienen onze Hortus-vrijwilligers en de mensen van zorginstellingen 'De Stroom' en 'De Bron' iedereen met veel warmte. Kom gerust genieten van dit mooie park met een drankje. Tuin- en natuurbeleving ten top!

Dit allemaal om onze passie voor planten, tuinen en natuur te delen en zo meer aandacht te creëren voor tuincultuur en natuur.

Wij verwelkomen iedereen in onze vzw en dit zonder lidgelden. Zin om mee te werken aan onze missie: info@hortus-ter-saksen.be

Wij stellen onze brochure met zorg samen. Toch een foutje gevonden of geen bronvermelding? Wil je iets uit onze brochure overnemen? Contacteer ons op info@hortus-ter-saksen.be

Coverfoto: Symphyotrichum (aster) herfstblaeier door François Seghers

VOORZITTERSWOORDJE

Beste Hortusvrienden,

Tijdens ons 30ste jubileumjaar hebben we jullie de voorbije lente en zomer al een gevarieerd programma aangeboden, met als belangrijkste project **'Groene Getuigen'**, waarvoor vele bomenliefhebbers hun markante boom voordroegen, samen ruim 270 inzendingen. Die brengen we de komende maanden samen in een openbare bomenbank. Veel dank en proficiat om jullie 'troetelboom' met een verhaal te delen. Van 4 oktober tot 29 november is er de expo in Hof ter Welle met foto's van enkele geselecteerde 'Markante Bomen'. Dit werk is zeker nog niet af, maar het is een aanzet om onze waardevolle bomen te bewaren voor het nageslacht.

Met steun van het streekfonds #Een hart voor Waas en van jullie lanceren we **'Egel en Boom'**. Hiermee willen we natuur, beeldtaal en humor met elkaar verbinden via de cartoons van Carré. Samen ook met de zorginstellingen willen we natuurbeleving toegankelijker maken voor minder mobiele mensen. Van de poëzie willen we een gesproken versie maken, te beluisteren via een QR-code, voor wie minder goed ziet.

Voor dit project doen we graag een beroep op jullie medewerking. Via een crowdfunding verzamelen we middelen voor het uitwerken van de tentoonstelling in het park Hof ter Saksen en in 'De Orangerie'. Nadien stelt de gemeente die panelen op in andere openbare domeinen. Voor elke gift aan dit project geeft de Koning Boudewijnstichting een fiscaal attest waarmee je een belastingvoordeel van 30% op je gift krijgt. Bovendien wordt jullie schenking verdubbeld door het streekfonds. Voorbeeld: een schenking van 50 euro kost jou 35 euro en bezorgt het project 100 euro!

Op **13 september vieren we 30 jaar Hortus ter Saksen vzw**, met de remake van het openingsfeest 'De Orangerie' in 1996. Schepen Inge Brocken, bevoegd voor Toerisme in de gemeente BKZ, opent het feest. We trakteren op een dessertenbuffet, onze plantengidsen leiden jullie rond in het arboretum, voor de kids zijn er knutselworkshops en 'Kip van Troje' maakt gekke kapsels. Het Melseels bandje 'Elixir' zorgt voor de gepaste muziek.

We kijken er naar uit dit feestje samen met jullie te vieren!

Lang leve Hortus ter Saksen! 🍷🍷

Etienne

PROGRAMMA HORTUS TER SAKSEN

Egel en Boom, crowdfunding

1 september t.e.m. 20 december 2026

Remake opening 'De Orangerie'

Jubileumfeest 30 jaar Hortus ter Saksen

Zondag 13 september 2026, 14 - 18 u Hof ter Saksen

Expo 'Groene Getuigen'

Zondag 4 oktober t.e.m. zondag 29 november 2026

Elke woensdag en zondag, 14 - 17 u Hof ter Welle

Feestelijke opening expo 'Groene Getuigen'

Zondag 4 oktober 2026, 14 - 17 u Hof ter Welle

Blij met een dode mus, Begijn Le Bleu

Donderdag 8 oktober 2026, 20 - 22 u Ter Vesten

Wat natuur met ons doet: een beestige kijk op je gezondheid

Donderdag 15 oktober 2026, 20 - 22 u Ter Vesten

Markante bomen verzorgen voor de volgende generaties

Donderdag 22 oktober 2026, 20 - 22 u Hof ter Welle

Voorstelling Tuinenreis 2027, Sussex en omgeving

Donderdag 19 november 2026, 20 - 21.30 u Hof ter Saksen

Bomen planten met de juiste zorg

Zaterdag 21 november 2026, 14 - 16 u Hof ter Saksen

'Natuuramnesie', over de vergeten wereld van Emile Claus

Donderdag 26 november 2026, 20 - 22 u Hof ter Welle

De natuur en de plantentuinen van de Kaapse wijnroutes en de tuinroute van Zuid-Afrika

Dinsdag 15 december 2026, 20 - 22 u Hof ter Saksen

Le Chant des forêts

Dinsdag 23 februari 2027, 19.40 - 21.40 u Studio Rubens

Natuurtochten

Zondagen 6 september, 11 oktober, 1 november, 6 december 2026,
10 januari en 7 februari 2027

PROGRAMMA TOERISME BKZ HOF TER SAKSEN

Montmartre, kunst in het groen

Zondag 6 september 2026, 13 - 18 u

Open Monumentendag 'In goede handen', bezoek kasteel Hof ter Saksen

Zondag 13 september 2026, 10 - 18 u

Sapmobiel

Zaterdag 19 september 2026, 8 - 18 u

Kopje Zen - Midherfstfestival

Vrijdag 25 september 2026, 19 - 22 u

EXPodium, kunst van eigen grond

Vrijdag 2 oktober 2026, 18 - 22 u

Zaterdag 3 en zondag 4 oktober 2026, 11 - 17 u

Woensdag 7 tot zondag 11 oktober 2026, 14 - 17 u

Maak een magische natuurmandala

Zondag 18 oktober 2026, 14 - 17 u

Sint-Maartentocht

Vrijdag 6 november 2026, vertrek tussen 18 en 20 u

Grote vogeltelzondag en vogelhapjes maken

Zondag 31 januari 2027, 10 - 16 u

Egel en Boom: crowdfunding

1 september t.e.m. 20 december 2026

Verhalen van verbinding

Waar mensen, natuur en woorden
elkaar ontmoeten.

Help mee om in 2027 een
bijzondere beleving te realiseren
in het park van Hof ter Saksen in
de gemeente BKZ.

Een wandeling in de natuur die je
even doet vertragen. Een plek
waar Egel en Boom, de figuren van Carré Cartoons, je met hun warme
tekeningen en gedichten laten glimlachen, verwonderen en stilstaan bij
wat écht belangrijk is: vriendschap, geduld, verbondenheid en welzijn.

Samen met Zorgpunt Waasland willen we een beleving maken waar
iedereen van kan genieten, ook wie minder mobiel is, minder goed ziet
of een verstandelijke beperking heeft.

Steun onze crowdfunding

Scan de QR-code en laat Egel en Boom groeien. Samen
met jouw steun hopen we te realiseren:

een duurzame buitenexpo in het park

audio en QR-codes voor een inclusieve beleving

activiteiten rond natuur en welzijn

Jouw gift maakt het verschil

- Elke euro wordt verdubbeld door #Een hart voor Waas, Streekfonds Oost-Vlaanderen
- Vanaf € 40 per kalenderjaar geniet je 30% belastingvermindering
- Een gift van € 40 kost je dus € 28 en levert ons project € 80 op

- **Meer info:** www.hortus-ter-saksen.be/egelenboom
- Egel en Boom is een initiatief van Hortus ter Saksen i.s.m. Carré Cartoons, Gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht en Zorgpunt Waasland met steun van #Een hart voor Waas, Streekfonds Oost-Vlaanderen.

Remake opening 'De Orangerie'

Jubileumfeest 30 jaar Hortus ter Saksen

Zondag 13 september 2026, 14 - 18 u

Dertig jaar geleden werd Hortus ter Saksen opgericht. De allereerste uitbating van 'De Orangerie' op het domein Hof ter Saksen gebeurde op 15 september 1996. Om dit te vieren, organiseren we een feestelijke remake van ons toenmalig openingsfeest, in dezelfde geest, maar met een eigentijdse toets.

Proevertjes van La La Land

Het feestgebeuren wordt op gang gebracht door de toespraak van schepen Inge Brocken. We zetten de oprichters en bestuurders doorheen de voorbije jaren even in de bloemetjes en bedanken het gemeentebestuur voor de mogelijkheden die we gekregen hebben in dit prachtige gemeentelijk park. Samen hebben we gezorgd dat Hof ter Saksen een oase van rust voor fauna en flora gebleven is. De werking van onze vzw gedurende de voorbije 30 jaar en onze toekomstplannen (o.a. Egel en Boom) brengen we uiteraard onder de aandacht in de infostand.

We trakteren jullie op een heerlijk dessertsbuffet, met veel zorg bereid door Hortus-vrijwilligers, onder begeleiding van Karen De Ridder van La La Land. Laat je verrassen door de verschillende proevertjes en ontdek, via QR-codes bij de desserts, de recepten om thuis zelf aan de slag te gaan. De namiddag wordt muzikaal opgeluisterd door de Melseelse band 'Elixir'. Voor de jongeren zijn er workshops met Hilde Van Strijdonck en Lieve Heirbaut. Het reizend speeltheater De Kip van Troje maakt gekke kapsels in het teken van ons najaarsproject Egel en Boom met de cartoons van René De Dekker.

Onze plantengidsen leiden jullie gratis rond in het arboretum en geven extra toelichting over septemberbloeiërs in een infostand. Er is een zoektocht met mooie 'Hortus-ter-Saksen' prijzen. Op deze Open Monumentendag zal het gerestaureerde kasteel ook opengesteld worden voor een verkenning met gids.

- **Organisatie: Hortus ter Saksen vzw**
- *Waar: Park Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Openingswoord: Inge Brocken, schepen voor toerisme BKZ om 14 u*
- *Deelname: gratis*

Expo 'Groene Getuigen'

Zondag 4 oktober - zondag 29 november 2026
elke woensdag en zondag, 14 - 17 u Hof ter Welle

Ruim 270 bomen werden dit voorjaar aangemeld als markante bomen van het Waasland, binnen de oproep Groene Getuigen. Onze boomjury koos de meest bijzondere. De ene om zijn verhaal, de andere om zijn erfgoedwaarde of zijn betekenis voor de natuur, nog een andere om zijn soort of de indruk die hij maakte.

Fotograaf Roel Jacobs trok erop uit en legde ze vast. In de expo krijgen ze de ruimte die ze verdienen, grote sfeervolle beelden. Welke bomen het geworden zijn, blijft een verrassing tot de expo opengaet.

Wat bij de inzendingen het meest opviel, is hoezeer mensen aan bomen gehecht zijn: bomen op uitzonderlijke plekken, bomen waarvoor men zich jaren heeft ingezet, de eindeloze reeks aan verhalen. Die verhalen lees je bij de foto's. Alle aangemelde bomen brengen we de komende maanden samen in een openbare databank, die te raadplegen is via www.hortus-ter-saksen.be/groenegetuigen.

De Hertogelijke Heemkundige Kring het Land van Beveren vzw werkte een speurtocht uit voor kinderen. Speuren kan, als de expo open is.

Het erfgoedhuis is trouwens zelf een bezoek waard. Verscholen achter een statige beukendreef ligt Hof ter Welle, een historische site met een rijke geschiedenis. Van ridderlijke walgrachtsite tot adellijke residentie, school en weeshuis. Vandaag is het kasteel de uitvalsbasis van de regionale erfgoedwerking en het kunstdepot van de gemeente BKZ.

- **Organisatie:** Hortus ter Saksen vzw, Erfpunt en Regionaal Landschap Schelde-Durme i.s.m. Dienst Archief-Erfgoed-Informatiebeheer Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht, met steun van de Provincie Oost-Vlaanderen
- **Waar:** Zaal Del Plano, Erfgoedhuis Hof ter Welle, Anna Piersdreef 2, 9120 Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht
- **Deelname:** gratis, een individueel bezoek aan het erfgoedhuis omvat zowel de expo Groene Getuigen als de vaste collectie.
- **Info:** www.hortus-ter-saksen.be/groenegetuigen of www.gemeentebkz.be/toerisme/kastelen/erfgoedhuis-hof-ter-welle

Feestelijke opening expo 'Groene Getuigen'

Zondag 4 oktober 2026, 14 - 17 u Hof ter Welle

De tentoonstelling Groene Getuigen opent feestelijk op zondag 4 oktober. Iedereen is van harte welkom om samen het startschot te geven van deze bijzondere expo, waarin markante bomen uit het Waasland en hun verhalen centraal staan.

Tijdens de openingsnamiddag maak je kennis met de bijzondere bomen die geselecteerd werden uit meer dan 270 inzendingen. Ontdek de prachtige foto's en de verhalen achter deze groene monumenten.

Voor jong en oud staat er heel wat op het programma:

Een speurtocht van De Hertogelijke Heemkundige Kring het Land van Beveren vzw, voor jonge erfgoed- en natuurondekkers

Een ontmoeting met de partners van het project Groene Getuigen

Een begeleide wandeling door de groene omgeving van Hof ter Welle

Kom meevieren, laat je verrassen door de verhalen en de Wase bomenpracht, en geniet van een inspirerende namiddag in een groene en historische omgeving.

- **Organisatie:** Hortus ter Saksen vzw, Erfpunt en Regionaal Landschap Schelde-Durme i.s.m. Dienst Archief-Erfgoed-Informatiebeheer Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht, met steun van de Provincie Oost-Vlaanderen

- **Waar:** Erfgoedhuis Hof ter Welle, Anna Piersdreef 2, 9120 Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

- **Deelname:** gratis

- **Info:** www.hortus-ter-saksen.be/groenegetuigen

Blij met een dode mus, Begijn Le Bleu

Donderdag 8 oktober 2026, 20 - 22 u Ter Vesten

De huismus. Zo gewoon dat we hem amper opmerken. Maar dit onopvallende vogeltje is dé cultuurvolger bij uitstek, de meest verspreide zangvogel ter wereld. Toen de mens aan landbouw begon in het Midden-Oosten, pikte de mus letterlijk een graantje mee en volgde ons tot de verste uithoeken van de wereld. Vandaag vindt hij steeds minder plek onder onze dakpannen, en zijn aantal daalt al decennia.

© Jelle Vermeersch

In zijn nieuwste theatervoorstelling vertelt vogelkenner Begijn Le Bleu het levensverhaal van Tjilp: van graanpikker in Mesopotamië tot verwaarloosde huisgenoot bij ons. Onderweg neemt hij je mee naar het China van Mao en de Afrikaanse steppen.

Het resultaat is een avondvullende mix van verwondering, wetenschap en de onweerstaanbare humor waarmee Begijn al jaren publiek en media voor zich wint. Begijn Le Bleu is ook gekend van zijn podcast en tijdschrift Fwiet! en als vaste gast op Radio 2.

Folkduo Naragonia, Pascale Rubens en Toon Van Mierlo, winnaar beste liveband bij de Flanders Folk Awards 2024, zorgt voor de muzikale omlijsting met hun verfijnde, warme melodieën.

Een avond voor iedereen die graag naar vogels kijkt, lachend iets bijleert of graag luistert.

- **Organisatie: Hortus ter Saksen vzw i.s.m. Ter Vesten**
- *Spreker: Begijn Le Bleu, www.begijnlebleu.be*
- *Muziek: Naragonia, www.naragonia.com*
- *Waar: Ter Vesten, Gravenplein, 9120 Beveren*
- *Deelname: € 18 p.p. standaardprijs*
- *Tickets via <https://www.tervesten.be/activiteit/begijn-le-bleu>*

Wat natuur met ons doet: een beestige kijk op je gezondheid

Donderdag 15 oktober 2026, 20 - 22 u Ter Vesten

Mensen leven in een drukke mensenwereld. Een vleugje natuur in het weekend kan dan goed doen, toch?

Het is een understatement. Mensen zijn een stukje natuur. Als wandelend ecosysteem blijkt regelmatig contact met andere levensvormen van invloed, zowel fysiek als mentaal. Het geldt in het bijzonder voor kinderen en jongelui, maar blijft van tel voor minder jonge lui.

© Hans Van Dyck

Bioloog Hans Van Dyck loodst ons geanimeerd door tal van nieuwe en verrassende inzichten over mens en natuur. Het wordt een beestig en inzichtelijk relaas. Een pleidooi voor ecologische verrijking in dienst van een gezonde samenleving.

Dit is een activiteit in het kader van de crowdfunding van ons Egel en Boom-project dat in 2027 zal lopen. Kom zeker luisteren.

Egel en Boom is een initiatief van Hortus ter Saksen i.s.m. Carré Cartoons, Gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht en Zorgpunt Waasland met steun van #Een hart voor Waas, Streekfonds Oost-Vlaanderen.

Meer hierover vind je op bladzijde 6 van deze brochure.

- **Organisatie: Hortus ter Saksen vzw**
- *Spreker: Hans Van Dyck is professor gedragsecologie aan het Earth & Life Instituut van de UCLouvain (Universiteit van Louvain-la-Neuve) en auteur van 'Het orakel van de bosnimf. Van vlinders en mensen'. Hij is een veelgevraagd, gepassioneerd spreker*
- *Waar: Mediazaal CC Ter Vesten, Gravenplein, 9120 Beveren*
- *Deelname: € 8 p.p. incl. drankbon Cultuurcafé, aangeboden op ons feestjaar, 30 jaar Hortus ter Saksen*
- *Inschrijven: mail naar info@hortus-ter-saksen.be met naam deelnemer(s) en 'Wat natuur met ons doet'*
- *Na onze bevestiging € 8 p.p. storten op BE86 1030 5638 4350 en vermeld naam deelnemer(s) en 'Wat natuur met ons doet'*

Markante bomen verzorgen voor de volgende generaties

Donderdag 22 oktober 2026, 20 - 22 u Hof ter Welle

Wat hebben bomen nodig om oud te kunnen worden? Welke strategieën, bijzondere eigenschappen en relaties zetten ze daarvoor in? We lichten een paar sluiers op van het verborgen leven van deze trage reuzen.

© Nico D'hamers

Voor Groene Getuigen trok Nico D'hamers mee op pad om een aantal ingediende bomen van dichtbij te bekijken, en als boomverzorgster gaf hij advies over hun beheer. Want wie voor een boom zorgt, wil weten hoe hij die gezond aan de volgende generatie doorgeeft.

Uit die terreinbezoeken trok hij een aantal conclusies over het beheer van oude bomen, en die deelt hij deze avond met ons.

De expo is voorafgaand aan de voordracht te bezoeken om 19 u.

Nico D'hamers is filosoof en boomverzorgster. Als boomtechnisch adviseur met focus op oude bomen is houtig erfgoed zijn dagelijkse praktijk. Mens en ecologie met elkaar in overeenstemming brengen, dat is de uitdaging. Verwondering is zijn middel.

- **Project 'Groene Getuigen': Hortus ter Saksen vzw, Erfpunt en Regionaal Landschap Schelde-Durme i.s.m. Dienst Archief-Erfgoed-Informatiebeheer Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht met steun van de Provincie Oost-Vlaanderen.**
- Waar: Kapel, Erfgoedhuis Hof ter Welle, Anna Piersdreef 2, 9120 Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht
- Deelname: € 8 p.p. incl. drankje
- Inschrijven: mail naar info@hortus-ter-saksen.be met naam deelnemer(s) en 'bomen voor volgende generaties'
- Na onze bevestiging € 8 p.p. storten op BE86 1030 5638 4350 en vermeld naam deelnemer(s) en 'bomen voor volgende generaties'

Voorstelling Tuinenreis 2027

Sussex en omgeving

Donderdag 19 november 2026, 20 - 21.30 u

Hemelvaartreis van 6 tot 9 mei 2027

Tussen 6 en 9 mei 2027 verkennen we opnieuw de tuinen van Sussex, voor het eerst sinds 2006.

Knepp Estate

West Dean toont zijn authentieke serres uit het begin van de twintigste eeuw nog altijd in volle glorie, en de nieuwe hoofdtuinier maakt er meer plaats voor biodiversiteit: hopen dood hout en gras dat lang mag uitgroeien.

In Knepp Estate loopt al ruim twintig jaar een wildingproject dat in de ecologische wereld een begrip werd; de ommuurde tuinen zijn er onlangs volledig heringericht, ecologisch en tegelijk een streling voor het oog.

Wisley, dat velen van ons al bezochten, veranderde de laatste jaren grondig: een museum aan de ingang, een nieuw onderzoeksgebouw met daarrond tuinen vol eetbare planten en biologische teelt, en een groot waterbassin waar vroeger het proeventerrein lag. De klassiekers staan er onberispelijk bij, zoals we dat van de Royal Horticultural Society gewoon zijn.

Sheffield Park staat er in het voorjaar op zijn best met zijn kampioenbomen en een kleurig palet azalea's en rododendrons.

Daarnaast namen we nog een aantal kleinere tuinen op. Op de voorstelling maakt u daarmee kennis, en hoort u het volledige programma en de prijs. Na de voordracht starten de inschrijvingen voor de reis.

- **Organisatie: Hortus ter Saksen vzw**
- *Voorstelling: Dirk De Roose, organisator en reisbegeleider*
- *Waar: Oranjerie Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname aan de voorstelling van de reis is gratis*
- *Inschrijven voorstelling: mail naar info@hortus-ter-saksen.be met naam deelnemer(s) en 'voorstelling tuinenreis 2027'*

Bomen planten met de juiste zorg

Zaterdag 21 november 2026, 14 - 16 u

Bomen planten lijkt eenvoudig. Dat is het ook, voor ons, maar niet voor de boom. Er is bijna niets wat zo tegen zijn natuur ingaat als uit de grond gehaald worden en elders verder moeten groeien. Toch heeft zowat elke boom in onze omgeving dat meegemaakt, dus overleven ze het wel degelijk. Alleen zijn er een aantal zaken waar je op moet letten.

© Wim Peeters

Snoeien bij aanplant bijvoorbeeld. Hoeveel? Waarom of waarom niet? En wat betekent dat voor de boom? Hoe groot moet het wortelgestel zijn? Hoe groot moet de plantput zijn? Vandaag bekijken we het praktisch.

Voor Groene Getuigen droegen mensen bijna altijd een oude boom voor. Jonge bomen werden zelden ingediend. Toch heeft elke getuige ooit als jonge boom in de grond gezeten, geplant door iemand die zijn volle kroon nooit heeft gezien.

Wie over honderd jaar een markante boom wil, plant er vandaag één. Die dag planten we er zelf één, een geschenk van Hortus aan de gemeente.

Wim Peeters is docent Groenmanagement bij Odisee in Sint-Niklaas en bij Vives in Roeselare. Hij schreef 'Bomen beter begrijpen' en 'De stad is (g)een bos', waarin hij vertrekt van hoe bomen groeien en leven om na te denken over hun beheer.

- **Project 'Groene Getuigen': Hortus ter Saksen vzw, Erfpunt en Regionaal Landschap Schelde-Durme met steun van de Provincie Oost-Vlaanderen.**
- **Spreker: Wim Peeters, docent Groenmanagement**
- **Waar: Oranjerie Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren**
- **Deelname: € 8 p.p. incl. drankje**
- **Inschrijven: mail naar info@hortus-ter-saksen.be met naam deelnemer(s) en 'Bomen planten'**
- **Na onze bevestiging € 8 p.p. storten op BE86 1030 5638 4350 en vermeld naam deelnemer(s) en 'Bomen planten'**

'Natuuramnesie', over de vergeten wereld van Emile Claus Hof ter Welle-lezing

Donderdag 26 november 2026, 20 - 22 u Hof ter Welle

We lijden collectief aan 'natuuramnesie': we zijn vergeten hoe rijk het landschap en de natuur vroeger waren. Historisch-ecologisch onderzoek kan daaraan verhelpen, zoals de analyse van oude kunstwerken. Historisch ecooloog Guido Tack laat zien hoe kunst ons kan helpen dat geheugen te herstellen.

Oeverwal Emile Claus

De Vlaamse schilder Emile Claus wist als geen ander het 19de-eeuwse cultuur- en natuurlandschap weer te geven en de sfeer van dat landschap op te roepen in zijn krachtige doeken.

Guido Tack neemt je mee in de wereld van Emile Claus en toont aan de hand van diens werken hoe onze kijk op natuur, landbouw, erfgoed en landschap drastisch is veranderd. Wat zien we wanneer we naar een schilderij kijken? En wat zien we niet meer in het landschap rondom ons? Dankzij Guido Tacks bevolgen vertelstijl wordt dit gegarandeerd een boeiende avond voor de liefhebbers van zowel kunst als natuur en landschap, met nieuwe inzichten en verrassende observaties.

Dit is een activiteit in het kader van 'Groene Getuigen', een initiatief van Hortus ter Saksen vzw, Erfpunt en Regionaal Landschap Schelde-Durme, met steun van de Provincie Oost-Vlaanderen. De expo 'Groene Getuigen' is gedurende de afsluitende receptie te bezoeken.

- **Organisatie:** Dienst Archief-Erfgoed-Informatiebeheer Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht i.s.m. De Hertogelijke Heemkundige Kring *het Land van Beveren vzw en Groene Getuigen*
- **Spreker:** Guido Tack, historisch ecooloog en landschapsexpert, gepensioneerd expert landschap bij het Agentschap Onroerend Erfgoed, vrijwilliger bij Natuurlandpunt en bezieler van natuurreserve Bos t'Enne.
Hij is een pionier van het bosonderzoek in Vlaanderen en één van de spilfiguren in de natuurconservatie van de Vlaamse Ardennen.
- **Waar:** Kapel, Erfgoedhuis Hof ter Welle, Anna Piersdreef 2, 9120 BKZ
- **Deelname:** € 2 p.p. incl. drankje aangeboden door de gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht
- **Inschrijven:** www.gemeentebkz.be/hofterwellelezing

De natuur en de plantentuinen van de Kaapse wijnroutes en de tuinroute van Zuid-Afrika

Dinsdag 15 december 2026, 20 - 22 u

Het Kaaps Florarijk bevindt zich in het uiterste zuidwesten van Zuid-Afrika en strekt zich uit over de provincies West- en Oostkaap. Het stond bij botanici lange tijd bekend als het kleinste florarijk ter wereld maar tegenwoordig wordt het beschouwd als een zeer speciaal, maar integraal onderdeel van het Tropische Florarijk van de Oude Wereld. Het herbergt één van de rijkste flora's op aarde. Op een oppervlakte van 91 000 km² bevinden zich zo'n 9 250 verschillende bloeiende plantensoorten, waarvan tweederde nergens anders ter wereld voorkomt. Conservation International heeft dan ook de Kaapse floraregio aangewezen als één van de biodiversiteits-hotspots ter wereld.

Protea in het wild

Fynbos is de dominante vegetatie van deze regio en komt voor op zure, grofkorrelige en voedingsarme bodems zoals op de flanken van het Nationaal Park Tafelberg op het Kaaps schiereiland.

Tijdens deze voordracht bezoeken we onder andere de Nationale Botanische tuinen Kirstenbosch en Harold Porter en verkennen we een aantal schitterende tuinen van wijndomeinen op de wijnroute. De tuinen van de domeinen Vergelegen, Boschendal en Babylonstoren komen zo aan de beurt. Ook enkele natuurreservaten zoals Swartberg, Bontebok en Van Staden komen aan bod.

In Knysna Forest, een deel van het oorspronkelijk Afrikaans woud, gaan we op zoek naar woudreuzen zoals de Outeniqua geelhoutboom (*Afrocarpus falcatus*) en de echte geelhoutboom (*Podocarpus latifolius*). Via de Bloukranspas bereiken we uiteindelijk het Tsitsikama Nationaal Park, het enige mariene natuurpark van Zuid-Afrika.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw*
- *Spreker: François Seghers, plantentuingids*
- *Waar: Oranjerie Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname: € 8 p.p. incl. drankje*
- *Inschrijven: mail naar info@hortus-ter-saksen.be met naam deelnemer(s) en 'Zuid-Afrika'*
- *Na onze bevestiging € 8 p.p. storten op BE86 1030 5638 4350 en vermeld naam deelnemer(s) en 'Zuid-Afrika'*

Le Chant des forêts

Dinsdag 23 februari 2027, 19.40 - 21.40 u Studio Rubens

In deze wondermooie documentaire zien we hoe de vermaarde Franse natuurfotograaf Vincent Munier, samen met zijn vader en zoon de bossen van het massief van de Vogezes observeren, op zoek naar het leven van hun bewoners doorheen de seizoenen. Hij toont de pracht van deze oeroude wouden en het leven van de dieren zoals herten, lynxen en vogels die deel uitmaken van dit grote ecosysteem. In een wereld die gedomineerd wordt door lawaai is het een verademing om de stilte en de geluiden van het bos te kunnen ervaren.

Foto: François Seghers

Naast al dat moois toont de film ook de kwetsbaarheid van deze natuur en alleen de oudste generatie kan nog vertellen hoe het auerhoen daar verdwenen is. Om die nog te kunnen zien ondernemen ze een reis naar de wouden van het hoge noorden.

Deze schitterende film is niet alleen een hymne aan de natuur, maar is ook een noodkreet en legt de vinger op de wonde van ons natuurbeleid. Deze film, uitgebracht eind 2025, kreeg reeds meer dan 1,3 miljoen bezoekers naar de zalen. Hij werd onderscheiden op de Césars met de prijzen voor de beste documentaire film en de beste klank.

Regisseur: Vincent Munier, Frankrijk 2025

- **Organisatie: Hortus ter Saksen vzw i.s.m. Ter Vesten**
- *Waar: Studio Rubens, Statiestraat 86, 2070 Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht.*
- *Deelname: € 5 - € 4 p.p*
- *Duur: 1 uur 33 minuten*
- *Inleiding: door Hortus ter Saksen vzw om 19.40 u*
- *Tickets via <https://www.tervesten.be/activiteit/le-chant-des-forets>*

NATUURTOCHTEN

Organisatie: Hortus ter Saksen vzw. Bijdrage voor elke dagtocht: € 3 p.p.

Zondag 6 september 2026

Luswandeling Hechtel-Eksel, Nationaal Park Bosland, 22,6 km, knooppunten en GR 564

Op stap in het spoor van de Limburgse wolvenroedel. Naast de militaire terreinen van Leopoldsburch ligt bosreservaat Pijnven, 2 000 ha groot en momenteel het habitat van onder meer de wolven. In 2027 wil men er ook grote grazers loslaten, zoals Europese bizonen en wilde paarden. We verkennen de toegankelijke delen van natuurreservaat Veewei en naaldbos Pijnven.

- *Afspraak: 9.30 u, parking Domeinbos Pijnven, Kiefthoekstraat 16, 3940 Hechtel-Eksel*
- *Inschrijven bij werner.stuer@scarlet.be of 0494 75 84 87*

Zondag 11 oktober 2026

Luswandeling rond Averbode, 22 km, wandelnetwerk de Merode

De bossen rond Averbode nodigen uit tot de prelude van 'de 4 seizoenen van Merode'. Tussen Nete en Demer ligt een prinsheerlijke streek met mysterieuze bossen, heide, valleien en kilometers wandelgenot, rondom de abdij van 'Zonneland' en de Lekdreef.

- *Afspraak: 9.30 u, grote parking van Domein De Vijvers, Abdijsstraat, Averbode*
- *Inschrijven bij freddy.moorthamer@skynet.be of 0475 92 34 84*

Uitblazen op terras van 't Gemeentehuis in Zuidedorpe

Zondag 1 november 2026

Luswandeling Zillebeke, 21,4 km, deels GR 128 en knooppunten

In de Westhoek zijn de sporen van de Grote Oorlog nog altijd aanwezig o.a. Hill 60 en de Caterpillar-krater op deze tocht. Op een boogscheut van leper, te midden van een glooiend en bosrijk landschap, ligt het grootste provinciedomein van West-Vlaanderen: De Palingbeek. Poelen en moerassen, oud en jong bos, boomgaarden en bloemrijke graslanden. Het kanaal leper-Komen mag dan economisch een mislukking geweest zijn, voor de natuur werd het een succes.

- *Afspraak: 9.30 u, langs de N8, Menenstraat 83, 8980 Zonnebeke (Geluvel)*
- *Inschrijven bij werner.stuer@scarlet.be of 0494 75 84 87*

D'Hoppe in het Brakelbos op de GR122

Zondag 6 december 2026

Luswandeling Provinciaal Domein Vrieselhof, Halse bossen, Schilde, 21 km, knooppunten

In de driehoek Oelegem, Schilde en Halle ligt het Provinciaal Groendomein Vrieselhof, een merkwaardig natuurgebied, geboetseerd door de Heidebeek, het antitankkanaal aan het fort van Oelegem en de vallei van het Groot Schijn, waarmee onze wandelgidsen een speciale band hebben! Allerlei biotoopjes, een stukje Sniederspad, als het ware een Sint-Niklaasgeschenk om in te wandelen!

- *Afspraak: 9.30 u, parking Provinciaal Domein Vrieselhof, Schildesteeweg 95, 2520 Ranst*
- *Inschrijven bij freddy.moorthamer@skynet.be of 0475 92 34 84*

Zondag 10 januari 2027

Luswandelingen De Klinge, samen 21,1 km, deelnemen kan aan één lus of aan beide

Al flirtend met de grens van Oost-Vlaanderen en Zeeland wandelen we het nieuwe jaar in. We verkennen de Clingse bossen in Nederland en het Stropersbos, 350 ha groot. Hier ademt het landschap geschiedenis, van jachtdomeinen en militaire verdedigingslinies tot boommakers en heide. Het Agentschap voor Natuur en Bos zorgt er voor zorgvuldig natuurherstel. Konikpaarden, schapen en galloways houden het terrein open.

- *Lus 1: 11,3 km, deels streek-GR Waas- en Reynaertland. Afspraak: 9.30 u, Café De Oude Statie, Buitenstraat 7, 9170 De Klinge (Sint-Gillis-Waas)*
- *Lus 2: 9,8 km, veld- en boswegels via knooppunten. Afspraak: 13.30 u, zelfde plaats*
- *Inschrijven bij werner.stuer@scarlet.be of 0494 75 84 87*

Zondag 7 februari 2027

Luswandeling 'de 4 seizoenen van Merode', Westmeerbeek-Herselt, 21,3 km, knooppunten

De wintersymfonie van Merode brengt ons van Westmeerbeek naar het bijzonder waardevolle duoreservaat Het Goor-Asbroek: moerasrelicten, natte heide en broekbossen in de depressie van de Steenkensbeek. We pauzeren voor de lunch in 'De Dorpspomp' in Herselt, zoeken daarna het jaagpad op langs de Grote Nete en bereiken via het Hof ter Borcht opnieuw ons startpunt.

- *Afspraak: 9.30 u, parking aan de Nieuwstraat, 2235 Westmeerbeek (Hulshout), zijstraat van de Netestraat vlak bij de Sint-Michielskerk*
- *Inschrijven bij freddy.moorthamer@skynet.be of 0475 92 34 84*

Avontuurlijke GR122 met veerpont over de boskreek

ACTIVITEITEN TOERISME BKZ HOF TER SAKSEN

Montmartre

Kunst in het groen, dichterbij huis dan je denkt

Zondag 6 september 2026, 13 - 18 u

Parijs mag dan bekend zijn om zijn kunstenaarswijk Montmartre, maar ook in Beveren beleef je een sfeervolle kunstzondag. Op de eerste zondag van september verandert het arboretum van Hof ter Saksen opnieuw in een inspirerende openluchtgalerij.

Kunstenaars tonen er een gevarieerd aanbod aan schilderijen, tekeningen, aquarellen, etsen en andere verrassende creaties. Tussen het groen en de eeuwenoude bomen wandel je langs de kunstkraampjes, ontmoet je de makers en ontdek je unieke werken in een ontspannen, gezellige sfeer.

Of je nu op zoek bent naar een bijzonder kunstwerk, graag inspiratie opdoet of gewoon wil genieten van een namiddag in een prachtig park: Montmartre in Hof ter Saksen biedt de ideale combinatie van kunst, natuur en ontmoeting.

Kom langs en laat je verrassen door de charme van kunst in het park.

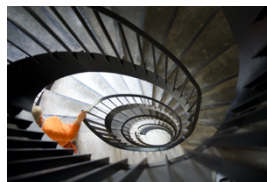
- **Organisatie: Kunst Montmartre i.s.m. Gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht**
- *Waar: Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname: gratis voor bezoekers*
- *Inschrijven: standhouders schrijven in via www.kunstmontmartre.be*
- *Info: www.kunstmontmartre.be*

Open Monumentendag 'In goede handen', bezoek kasteel Hof ter Saksen

Zondag 13 september 2026, 10 - 18 u

'In goede handen', dat is het motto van Open Monumentendag 2026. Kasteel Hof ter Saksen is daarvan een mooi voorbeeld.

De voorbije jaren is de binnenaanpak van het kasteel zorgvuldig aangepakt. Hoewel er nog heel wat werk op de planning staat, kunnen bezoekers vandaag al kennismaken met de rijke geschiedenis van het kasteel, de prachtige architectuur en de nieuwe invulling als horecagelegenheid.

Ga samen met een gids op ontdekking en bewonder de sfeervolle ruimtes. Laat je bovendien verrassen door het monumentale en decoratieve schilderij 'Honorons la Terre' van de symbolistische schilder Albert Ciamberlani.

Combineer je bezoek aan het kasteel met de viering van het 30-jarig bestaan van Hortus ter Saksen vzw en maak er een gezellige en inspirerende dag van.

- **Organisatie:** *Toerisme Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht*
- *Waar:* Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren
- *Deelname:* gratis
- *Inschrijven:* reserveer je kasteelbezoek op www.gemeentebkz.be
- *Info:* toerisme@gemeentebkz.be

Sapmobiël

Zaterdag 19 september 2026, 8 - 18 u

De sapmobiël van Frederic Lerouge staat opnieuw op de parking van Hof ter Saksen. Heb je minstens 75 kg eigen fruit? Laat het ter plaatse persen tot heerlijk natuurtroebel sap, verpakt in praktische sapboxen met kraantje. Een afspraak is verplicht.

Foto Lerouge

- **Organisatie:** *Toerisme en groendienst Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht i.s.m. Frederic Lerouge*
- *Waar:* parking Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren
- *Reservatie:* mail vooraf naar info@appelperslerouge.be voor de prijs en voor het uur waarop je met je fruit mag komen. Reserveren kan van 12 augustus tot 16 september 2026

Kopje Zen - Midherfstfestival

Vrijdag 25 september 2026, 19 - 22 u

Het Midherfst- of Maanfestival, dat in oorsprong een oogstfeest is, wordt in China met evenveel uitbundigheid gevierd als Chinees Nieuwjaar. Een najaarswandeling bij het licht van de volle maan is een unieke gelegenheid om kennis te maken met de Aziatische collectie van het park.

Op dit feest mogen de Chinese 'mooncakes' niet ontbreken. Die passen perfect bij gefermenteerde, in vorm geperste 'donkere' thee die erg gezocht is. Omdat niet iedereen daar even gek op is, zorgen we voor voldoende alternatieve theeën.

- **Organisatie:** *Toerisme Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht*
- *Waar:* afspraak aan de binnenkoer van de hoeve, *Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname:* € 10 p.p.
- *Inschrijven:* via www.gemeentebkz.be max. 18 personen
- *Info:* toerisme@gemeentebkz.be of 03 750 15 80

EXPodium, kunst van eigen grond Plaatselijke kunstenaars aan zet!

Vrijdag 2 oktober 2026, 18 - 22 u
expo en optredens

Zaterdag 3 en zondag 4 oktober 2026, 11 - 17 u
expo, workshops en performances

Woensdag 7 tot zondag 11 oktober 2026, 14 - 17 u
expo

Bijna 100 kunstenaars uit Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht toveren kasteel Hof ter Saksen om tot een kunstentempel. Van professioneel tot liefhebber, oude rot tot beginner, aan de muur of op het podium. Stuk voor stuk creatieve zielen die elkaar vinden doorheen hun verschillen. Ontdek het artistieke talent dat in de gemeente huist en kijk tegelijk nog een laatste keer binnen in het gerestaureerde kasteel voor het in erfpacht gaat.

Foto Bart De Buck

- **Organisatie:** *Cultuurdienst Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht*
- *Waar:* Kasteel Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren
- *Deelname:* gratis
- *Info:* cultuur@gemeentebkz.be of 03 750 15 11

Maak een magische natuurmandala

Zondag 18 oktober 2026, 14 - 17 u

Ga mee op ontdekking in de natuur en maak samen een prachtige mandala! Tijdens deze creatieve workshop verzamelen klein en groot blaadjes, bloemen, takjes, steentjes en andere natuurlijke

materialen om een kleurrijk kunstwerk te maken. Spelenderwijs leren we kijken naar vormen, kleuren en patronen in de natuur. Een leuke, rustgevende en inspirerende activiteit voor nieuwsgierige ontdekkers.

- **Organisatie:** *Toerisme Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht*
- *Waar:* afspraak aan de orangerie, *Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname:* gratis
- *Voor klein en groot, voor iedereen die graag verzamelt*
- *Info:* toerisme@gemeentebkz.be of 03 750 15 80

Sint-Maartentocht

Vrijdag 6 november 2026, vertrek tussen 18 en 20 u

Trek mee op een sfeervolle, gezinsvriendelijke wandeltocht in de voetsporen van Sint-Maarten. Onderweg geniet je van betoverende vuur- en lichtinstallaties, livemuziek en warme vertellingen die jong en oud meenemen in de magie van de avond.

Op het centrale plein voor het kasteel kan je gezellig napraten bij een hapje en een drankje.

Foto Ferry De Belie

- **Organisatie:** *Gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht*
- *Waar:* *Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname:* gratis
- *Info:* www.gemeentebkz.be

Grote vogeltelzondag en vogelhapjes maken

Zondag 31 januari 2027, 10 - 16 u

Alle natuurvrienden zijn welkom in Hof ter Saksen om kennis te maken met onze overwinterende vogels. Gewapend met een verrekijker of telescoop ontdek je welke bezoekers zich aanmelden aan de voederplaats. Natuurgidsen staan klaar om deskundige uitleg te geven over het boeiende vogelleven en de verschillende soorten die je kan waarnemen.

Ook dit jaar verwachten we heel wat gevleugelde gasten, zoals het waterhoen, de groene specht, de grote bonte specht, de ekster, de pimpelmees, de koolmees, de zwarte mees, de staartmees, de

boomklever, de winterkoning, de merel, de roodborst, de keep en de vink.

Breng alvast je eigen verrekijker mee.

Wil je weten hoe je van je eigen tuin een waar vogelparadijs maakt? Kom dan zeker langs bij de infostand. Klein en groot kunnen er ook aan de slag met het maken van heerlijke vogelhapjes om thuis op te hangen, zodat ook jouw tuinbezoekers kunnen genieten.

In de oranjerie kan je terecht voor een drankje. De cafetaria wordt uitgebaat door Hortus ter Saksen vzw.

- **Organisatie: Natuurpunt Waasland i.s.m. Toerisme Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht**
- *Waar: Oranjerie, Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname: gratis*
- *Info: www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-waasland-vzw-0*

BRIEF VAN SIMON

Brief vanop Hof ter Saksen

Beveren, oranje, juli 2026

Beste lezer,

Als u streng-gelovig bent lees dan niet verder. De anderen: kom en volg mij want er moeten wat heilige huisjes gesloopt worden. Ik dacht: laat ons de bijbel eens bekijken op zijn ecologisch gehalte. Ik geef hier al het resultaat: een vette nul op tien. Ho ho, is dat niet wat te provocerend? Neen, gedenk onze kandidaat voor de Nobelprijs Louis Paul Boon die zei op het eind van zijn 'Mijn kleine oorlog' (citaat Al-proof): *"Schop de mensen tot ze een geweten krijgen."*

Het begon nochtans zo goed in de bijbel: Jahweh legde een tuin aan in Eden en plaatste daarin de mens. Hij liet allerlei bomen opschieten, aantrekkelijk om te zien en heerlijk om van te eten en ook alle zaadvormende gewassen dienden de mens tot voedsel. Maar een eind verder bij Noah eten ze al alles op wat leeft en beweegt en begint de verschrikkelijke praktijk van het slachtofferen van lammeren. Maar ja, we gingen het hebben over de planten.

Als we ons beperken tot het Nieuwe Testament en we bekijken de beelden die daar van de natuur gebruikt worden dan stoten we op een hardvochtige pre-kapitalistische opbrengstvisie met als kernstuk de parabel van de tien ponden: Luc. 19,11. Tegenargument is dat het beeldspraak is. Maar beeldspraak is maar effectief als het gebruikte beeld zelf consistent is en overeenkomt met de eigenlijke boodschap. Een ander voorbeeld: de schat in de akker, Mat. 13,44: iemand vindt een schat in een akker. Verbergt de schat terug in de akker en maakt alles ten gelde om de akker te kopen... En wat zou de eigenaar van de akker daarvan vinden? Als het beeld oneerlijkheid tentoonspreidt kan men dit niet koppelen aan een religie die eerlijkheid vooropstelt.

Maar nu de bomen en planten:

Enkele treffende gevallen: Mat. 3,10: Elke boom dus die geen goede vruchten draagt, wordt omgekapt en in het vuur geworpen.

Mat. 21,19 en Mar. 11,13: Jezus zoekt een vijgenboom en ziet dat er enkel bladeren aan hingen. (Marcus schrijft er dan nog bij dat het niet de tijd van de vijgen was) Daarop wordt de boom veroordeeld om nooit meer vijgen te zullen dragen en hij verdort terstond.

Luc. 13,7: Een vijgenboom draagt geen vruchten. Hak hem om, waartoe put hij de grond uit. De wijngaardenier heeft dan nog medelijden en zal de grond ompitten en bemesten, misschien draagt hij nog vruchten.

Helemaal over de rand gaat het met het onkruid tussen de tarwe Mat. 13,24. Iemand zaaide onkruid tussen de tarwe: dat moet dan al iemand geweest zijn die de principes van ecologische landbouw kende in die tijd! De knechten willen het uittrekken, maar neen, de maaiers zullen het tijdens de oogsttijd verzamelen en verbranden. Door het onkruid zaad te laten maken veroorzaken ze dat bij het oogsten het onkruid zich opnieuw kan uitzaaien... Deze gelijkenis moet een verklaring zijn voor de oorsprong en de zin van het kwaad. Wij weten nu dat kruidenranden nuttig zijn om pestinsecten te bestrijden en om zelfs tussen de gewassen belagers van granen te kunnen misleiden.

En wat met het mosterdzaadje, het allerkleinste zaadje op aarde dat een boom wordt... Dat ze daar in Palestina nog nooit een kleiner zaadje gezien hadden, het zij hun vergeven. Maar die mosterdboom? Mocht men de tandenborstelboom (*Salvadora persica*) bedoelen, dat zaad is heus niet klein.

Dan de naamgeving: In Mat. 6,28 is er sprake van de leliën in het veld. Wij moeten ons hierbij niet de witte lelie (*Lilium candidum*) voorstellen. Als al niet bedoeld worden de veldbloemen in het algemeen dan komt de anemoon (*Anemone coronaria*) als eerste in aanmerking; zij komt algemeen voor in Palestina terwijl de witte lelie voorkomt in Libanon en soms in Noord-Palestina. Kon het niet wat specifiek?

Het zal duidelijk zijn dat de natuur in de bijbel geen hoge ogen gooit. Heilige bossen werden ooit gerooid want de natuur stond gelijk met het dierlijke, het verleidelijke, het duivelse. Er zijn uitzonderingen: Franciscus van Assisi zocht de natuur op om Gods stem te horen...

Maar laten we afsluiten met een positieve noot: tegenover bovenstaande ecologische armoede is het Hooglied van de liefde een ware plantentuin met krokussen, lelietjes-van-dalen, appelbomen, vijgen en wijnstokken, granaatappel, henna, kalmoes, nardus, saffraan... alhoewel botanici er nog een kluif aan hebben welke soorten er nu precies worden bedoeld.

Lieve groeten,
Simon

Disclaimer: De inhoud van deze tekst is louter bedoeld voor informatieve doeleinden en is geen spiritueel advies. De geciteerde bijbelteksten zijn niet gecontroleerd op hun historisch realiteitsgehalte. De auteur en Hortus ter Saksen kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor eventuele gevolgen na het lezen van deze brief.